

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 írt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

Fő-piacz. Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

A községi napok.

Bécsből írják a „Pester Correspondenz“-nek:

— Szeptember 17.

„A borossebesi hadgyakorlatokat nyomon követik a községiek. Ha már az előbbiek fontosakká lettek a királyi szavak által, melyeket a nemzetiségi kérdés tárgyában ejtett a felség: az utóbbiak összehasonlíthatlanul magasabba emelkednek fontosságban az internacionális világhírűség által, mely körülök fog sugározni. II. Vilmos császár, Ferencz József császár és királyi felséges, hí szövevényese, személyesen vesz részt a harci játékokban, továbbá a hadgyakorlatok alkalmával Szt. István koronája viselőjének nemcsak rég kipróbált testvéri barátja, Szászország hős királya Albert, áll oldala mellett, nemcsak a bajor regensherceg fia, a király kedves veje lesz jelen a hadgyakorlatokon, hanem Viktoria királynő fia, Nagybritánia legelőkelőbb katonája, a connaught-i herceg is a királyi udvari szálláson tartózkodik ez alkalomból. A Angliában még a Gladstone-regime alatt is nyíltan s ünneppélyesen tudtul adni akarta, hogy a hármasszövetséggel tartás a béke fejedelmével, a lovagias Ferencz Józseffel megy. Hatásos ellenszer ez, melyet már előre alkalmaznak az orosz-francia testvérisülési ünnepségekkel szemben és a mely tökéletesen letörli a touloni ölelkezések fenyegető hegyét. Mit használ az két ily egyenlőtlen szövetségesnek, ha entente cordiale-jukat még oly nagy ágyudörgéssel és hírlapi tárogatókkal hirdetik is. Mérközhetnek hatalomban és imponáló méltóságban a hármasszövetséggel és Angliával? A legnagyobb chauvinisták sem oly vakok, hogy ilyesmit képzeljenek.

Mint a kronstadti napokban, előreláthatólag most is úgy lesz, hogy a párisi, valamint pétervári mértékadó vezető körök sietni fognak a touloni borba a lehető leggyorsabban diplomáciai vizet önteni s a világot biztosítani, hogy minden csak a béke érdekében történik, hogy senki sem gondol arra, miszerint a két hatalom jó viszonyához a status quo ellen intézett, élt csatoljon. És a mi fő, ez a biztosítás elhíhető lesz és a béke meglesz óva. Miért? A „miért“ közönbös; legyünk megelégedve, hogy az ügy biztosítva van és ne elemezzük tovább az okokat.

Hogy a községi napok fényéből jókora rész esik Magyarországra, az magától értendő és a szívélyesség, melylyel a német császár vezető államférfiainkat kétségkívül fogadni fogja, okvetlen fokozott fényt ad a Wekerle-regimenek, megerősíti azt a nagy állami föladatakra, melyeket megoldani éppen most készül.

— **A községi napok.** Most már egészen bizonyos, hogy ő felsége, a ki rendkívül igénybe van véve kormányzati ügyekkel, 21-én este, a német császárnak Mohácson át Bélyére történő elutazása után, külön udvari vonaton innen Bécsbe megy. Ő felsége helyett veje, Lipót bajor herceg fog a vadászkirándulásra részt venni, a ki a meghívást, mint szenvedélyes vadász, örömmel fogadta el. Lipót bajor herceg azután, szeptember 25-én egyidejűleg a szász királylyal Bélyéről Budapestre megy, a hol ekkor már ott lesz a királyné ő felsége is. — József főherceg és a miniszterek szombaton d. u. 4 órakor Kőszegre érkeztek. Ő felsége a király este 8 órakor szintén megérkezett. A hadgyakorlat alapjául szolgáló feltevés a Schönfeld tábornagy által vezetett északi fél részére a következő. Egy ellenséges sereg Varasd mellett a Dráván átkeve, Szombathely felé vonul. A Bécs és a Fertő közti térségen gyülekező sereg feladata az, hogy gyorsan előrenyomulva, Kőszegen át visszazorítsa az ellenséget. A reinländer által vezetett déli fél feladata Szombathelyen és Kőszegen át Bélyé felé nyomulni.

— **Belföldi hírek.** (A szász képviselő) és választókerületeinek valamennyi bizalmi embere, a „P. Ll.“ szerint Nagyszébenben gyűlést tartván, azt a határozatot hozták az egyházpolitikai kérdéseket illetően, hogy az eddig beérkezett javaslatok semmi okot sem szolgáltatnak arra, hogy a szász képviselők a kormányhoz s a liberális pártokhoz való eddigi pártállásukat megváltoztassák. — (Báró Vay Miklós) koronaőrrel, a főrendiház elnökével, a „P. Ll.“ azt írja, hogy utóbbi tisztjét aligha fogja tovább viselni. — Erre őt előrehaladott kora kényszeríti. — (A kolerá) úgy az országban, mint Budapesten aradiban van.

— **Külföldi hírek.** (A pápa) egy olasz lap jelentése szerint a napokban Ferencz József királynak levelet írt, a melyben a legutóbbi encziklikában a magyar kormány ellen használt erős kitételeket enyhítendi. — (Sándor szerb király) hazaérkezésekor Belgrádban ovációkkal fogadják. — (A német hadgyakorlatok) szombaton véget értek; az olasz trónörökös el volt bájolva a német császári pár részéről nyert fogadtatás által. — (Prágában) egymást érik az utcái ütközések a rendőrség, katonaság és a nép között. — (Kara György) Pétter herceg közönséges levelet intézett Sándor szerb királyhoz, ki — tudvalevőleg megkoszorúzza Kara György sírját.

A színházi bizottság ülése.

Debreczen, 1893 október 18.

A városi színházi bizottság tegnapelőtt, szombaton d. u. 4 órakor tartotta meg a saison alatti első ülését, a mely alkalommal elnökölt Simonffy Imre kir. tan. és polgármester, jelen voltak Boczkó Sámuel, rendőr-főkapitány és színházi felügyelő, Abraham László, t. főügyész, Zöld Mihály, tanácsnok, Vecsey Imre, polgármesteri titkár, továbbá dr. Kola János, kir. tan., Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső és dr. Sz. Szabó László bizottsági tagok. Az ülés Tiszai Dezső, a küszöbön álló saison alatt a debreczeni városi színház igazgatójának jelentéseit tárgyalta s el-

mondhatjuk, hogy az igazgató a bizottság részéről a legjobbakaratú és e mellett rokon-szenyvel találta magát, de maga is kiállotta a bizottság kérdéseinek és kritikájának kereszt-tűzét.

A jó hosszúra nyult ülés lefolyása röviden a következő volt:

Simonffy Imre kir. tanácsos és polgármester üdvözlö a megjelenteket a színházi bizottságnak a saison alatt első ülésén s az ülést megnyitja.

Tiszai Dezső most ragadja meg annak alkalmát, hogy a bizottság előtt köszönetét fejezze ki Egész erejével azon lesz, hogy a bizottságnak benne helyezett bizalmát a debreczeni színügy felvirágoztatásával hálálja meg.

Simonffy kir. tan. és polgármester a legjobb szerencsét kívánja vállalkozásához.

Következik most --

az igazgató jelentése.

A Vecsey Imre polgármesteri titkár által előadott jelentés szerint az évad a hó 30-án fog megnyílni, a bérletek sorozata pedig október 1-én kezdődik meg. Előadja továbbá, hogy — különösen Nyiregyházán és Nagykárolyban — a társulat igen kedvezőtlen körülmények között működött, úgy, hogy már július közepén M. Szigetre vonult, a hol a színház kellő pártolásban részesült. Tiszai igazgató 6000 forintot teszi nyári veszteségét. Jelentésében különösen kéri az általa a pályázat alkalmával letett 10.000 forint övadék visszaszolgáltatását, e helyett színházi felszerelését ajánlja föl kifizélni. Minden második pénteken lesz állított áru előadások tartására kér engedélyt. Hivatkozva arra, hogy majdnem husz éve foglalkozik színigazgatással, kéri a színházi bizottság jó indulatú támogatását.

A színházi bizottság először is

a szintársulati névsor.

tárgyalásához kezd.

A debreczeni szintársulat nem változott közlésünk óta s csak annyiban szenvedett változást, hogy Káldi Juliska énekesnő helyére Gallyasi Paula szerződött s szaporodott a névsor a Péchy Kálmán szerződésével. Novák Dezső hős-tenor szerződésének ügye még függőben van. Stollné helyett végül K. Csillag Amália a budapesti városligeti színház primadonnája fog működni. Egyes kérdésekre Tiszai azt a megnyugtató választ adja, hogy szerep változásokra gond van fordítva. A colaratur szerepeket Sugár Anna is betanulja, Gallyasi Paula pedig könnyen és gyorsan tanul.

Komlóssy Dezső azt kérde, hogy ki van a tragikai hősnő - nem a fiatal hősnő - szerepkörére szerződötve?

Tiszai azt hiszi, hogy ez a szakma sikerrel fog megoszlaní Arday Ida és Cserny Bertha közt.

Komlóssy Arthur kérdésére pedig az igazgató azt feleli, hogy a kar úgy énekkhang, mint külső megjelenés tekintetében is kifogástalan.

Komlóssy Arthur szükségesnek tartaná, ha az előadások megnyitása előtt egy zártkörű bemutató előadás tartatnék, melyben a bizottsági tagok és sajtó jelenlétében, részletek adatnának elő más-más genrejű darabokból, az összes társulat megítélhetése végett.

Hosszabb discussió után Tiszai igazgató kérésére a bizottság eláll ilyen bemutató előadás tervétől.

A műsor.

Itt említjük meg, hogy Tiszai Dezső színtársulata M. Szigeten e hó 24-én végezi be előadásait s 26-án érkezik Debreczenbe. Első heti műsorát már közzeltük; itt hoztuk a színházi bizottság által helyeslőleg elnyújtott teljes első havi színházi repertoirt. A műsor kellően változatos, tele van újdonságokkal s itt több év óta nem adott darabokkal, éppen azért üde és friss. A páholy és támlásszék domináló izlése mellett talál a műsorban magához valót a karzat s a zóna-előadások publikuma is. A magunk részéről csupán a magyar történelmi dráma teljes mellőzése ellen emelünk szót. Csak is Bartók Lajostól „Kendi Margit” van kilátásba helyezve, ez is csak akkor, ha a drámai primadonna lesz egészségesebb az énekesnőnél. Ohajtottuk volna, hogy a bizottság kívánta volna s az igazgató utólag pótolná, hogy hónapoként legalább egy vasárnap, úgy szintén a magyar nemzet nevezetes történelmi évfordulóinak alkalmával, magyar történelmi dráma adatként, a mit (mivel a színtársulatnál és általában a vidéki színészetben alig van erre való hősszínész) az itt annyira kedvelt E. Kovács Gyula vendégszerepeltetésével tenne lehetővé, mivel a műsorból szintén hiányzó Shakespeare és Molière is színre juthatna. Emlékeztetjük itt arra olvasóinkat, hogy Debreczenben — a mi e város speciális vonása — mindig volt publikuma a magyar történelmi és a klasszikus drámának.

A Tiszai Dezső által bemutatott havi műsor itt következik:

Szombat, szept. 30-án „Múza”, dramatizált prolog, írta Szávay Gyula és „Paraszt becsület”, Mascagni operája, itt először. Vasárnap, okt. 1. Ugyanaz, 1. bérlet. Hétfőn, okt. 2. „Kis madaram” 2. b. Gerő Károly népszínműve. Kedden, okt. 3. „Tündér ujjak” 3. b. Sárdou színműve. Szerdán, okt. 4. „Nagyraemmett” 4. b. Csiky Gergelynek akadémiai pályadíjat nyert vigjátéka. Csütörtökön, okt. 5. „Gasparone” 5. b. Milléc ker operetteje. Pénteken okt. 6. „Szünet. Szombaton, okt. 7. „Királyszöktetés” 6. b. Kerner operetteje. Vasárnap, okt. 8. „Kis madaram”, másodsor, 7. b. Hétfőn, okt. 9. „Spitzer Régi”, 8. b. Almási népszínműve. Kedden, okt. 10. „Delila”, 9. b. Feuillet színműve. Szerdán, okt. 11. „Grengoire” és Banwille vigjátéka, „Paraszt becsület”, másodsor, 10. b. Csütörtökön, okt. 12. „Közönyt közönnyel”, 11. b. Moretto énekes vigjátéka. Pénteken, okt. 13. „Ne hagyj magad Slesinger”, sz. b. Kazalitzky bohózata. Szombaton, okt. 14. „Kassai diák”, 12. b. Erkel Elek operetteje. Vasárnap, okt. 15. Ugyanaz, másodsor, 13. b. Hétfőn, okt. 16. „Háromszéki leányok”, Sziglieti népszínműve. 14. b. Kedden, okt. 17. „Mumus”, 15. b. Gabányi Árpád vigjátéka. Szerdán, okt. 18. „Severo Torelli”, 16. b. Caprédra mája. Csütörtökön, okt. 19. „Király szöktetés”, másodsor, 17. b. Pénteken, okt. 20. „Szünet. Szombaton, okt. 21. „Trapezumi hercegnő”, 18. b. Offenbach operetteje. Vasárnap, okt. 22. „Gazdag szegények”, 19. b. Jókai vigjátéka. Hétfőn, okt. 23. „Gazdag szegények”, 20. b. Jókai vigjátéka. — Kedden, okt. 24. „Lengyel zsidó”, 21. b. Erkmán és Chatrian drámája. Szerdán, okt. 25. „Három feleség egy férj”, 22. b. Chivotés Duru vigjátéka. Csütörtökön, okt. 26. „Barátságból”, Baillé Bernát vigjátéka és „Paraszt becsület”, 23. harmadsor. Pénteken, okt. 27. „Lillomfi”, bérlet szünet, Sziglieti Ede bohózata. Szombaton, okt. 28. „Petaud király udvara”, 24. b. Delibes operetteje. Vasárnap, okt. 29. „Spitzer Régi”, 25. b. másodsor. Hétfő, okt. 30. „Postás Klári”, 26. b. Berczik Árpád népszínműve, itt először. Kedd, okt. 31. „Saint Cyri kiasszonyok”, 27. b. Dumais vigjátéka.

Tiszai színgazgató utal arra, hogy több évről áttanulmányozta a debreczeni színházi előadásokat s első sorban azokat a darabokat veszi elő, a melyek itt több éven át nem adták. A tavaly állandóan műsoron tartott dara-

bokat, minők p. o. „Madarász”, „Eleven ördög” s több, később fogja elő venni. Vasárnap, operettet, hétfőn népszínművet szándékozik előadani.

A színházi bizottság — rövid discursió után — elfogadja a beterjesztett munkarendet s beleegyezik a két hetenként egyszer, pénteken tartandó zóna-előadások dolgába is.

Következik a Tiszai Dezső igazgató által bemutatott

házzszabályok

tárgyalása. E házzszabályok szorosán az orsz. színi egyesületnek, éppen Tiszai Dezső, az egyesület alelnök munkálata szerint elfogadott törvényein alapulnak.

A bizottság különös örömmel fogadja a házzszabályoknak kivált a színpadi rögtönzések elleni intézkedéseit.

Komlóssy Arthur kifogásolja a házzszabályok szigorát, a melyek egyes tagoknak az igazgatóság, az előadások és a szereposztásra vonatkozó vélemény nyilvánítását első ízben a fizetés havi 10%-nak megfelelő pénzbüntetéssel, másodízben pedig felmondással büntetik. Minden társulatnál vannak igazgató elemek és sértett ambíciók, a véleménynek ily korlátozása azonban mégis iszonyúan erős.

Tiszai Dezső megnyugtató szavai után a bizottság tudomásul veszi a házzszabályokat is.

Bizonyítvány Tiszai mellett.

Felolvastatik egy Péchy, Abauj vármegye főispánja által aláírt jegyzőkönyvet, melyet üléséből Kassa szab. kir. városának színházi bizottsága állit ki Tiszai igazgató melett. Egész terjedelmében így hangzik:

„Jegyzőkönyvi kivonat, felvétel Kassin 1893. április hó 23-án, a kassai nemzeti színi ügyi választmányi üléséből. Jelenvoltak stb. stb. Elolvastatott Tiszai Dezső színgazgató jelentése 1892/3 évi színidény alatt történt működésének eredményéről. Az 1893/2 színi évad minden mozzanatát hiven feltüntető, nagy gondal összeállított részletes jelentés tudomásul vétetvén, főispán uró méltósága, mint a kassai nemzeti színi ügyi választmány elnöke, a személyesen jelenvolt Tiszai Dezső színgazgatónak, a választmány eelismerését nyilvánítja azon odaadó készségeért, melylyel hat esztendei itt működése alatt úgy a választmány, mint a műértő közönség teljes meglegedését kiérdemelte, s méltányolva Tiszai Dezső színgazgató ügybuzgalmát, a közönség igényeivel szemben kifejtett előzékenységét, a színháznak kiváló műizléssel, szakértelem és szakképzettséggel való igazgatását — kijelenti, hogy Kassa szab. kir. város közönsége, s a kassai nemzeti színi ügyi választmány Tiszai Dezső színgazgatónak 6 esztendei itt működése alatt szerzett érdemeiről mindég elismeréssel fog megemlékezni. Erről Tiszai Dezső színgazgató jegyzőkönyvi kivonaton kiértesített határozatot. Kelt mint fent. Péchy főispán, színi ügyi választmányi elnök. Varga Kálmán sz. vál. jegyző.”

A bizottság éljenzéssel fogadja a jegyzőkönyvi kivonat felolvasását.

Az óvadék.

Tiszai Dezső óvadékanak kiadása felett hosszú discussió indul meg, melynek eredménye az, hogy Boczkó Sámuel rendőr főkapitány, mint színházi bizottsági tag, Ábrahám László városi t. főügyész, mint jogi tanácsos, Tíkó, a városi mérnöki hivatal tagja, mint bérlő, a bizottság részéről pedig dr. Szabó József megbizattnak azzal, hogy Tiszai Dezső ingóságainak becslését és leltározását eszközöljék. A leltár és becslés közjegyzőileg hitelesített: ennek alapján, ha az ingóságok értéke a 10.000 frtot eléri, a színi bizottság ajánlani fogja a tanácsnak az óvadék kiadását s a Tiszai ingóságainak, a város épületeiben kézi zálogul való elfogadását. A leltározás szeptember 10-től a hó végéig lesz eszközölhető.

Confiktus a finánczszal.

Zöld Mihály tanácsnok előadja, miszerint az illeték-kiszabási hivatal kérdést intézett az iránt, mennyi értéket képvisel az igazgatónak nyújtott városi segély, amely áll tudva. Levőleg évi 5000 frt subventióból, 4400 öl fából s az ingyen nyomtatványokból? A tanács figyelemztette arra a pénzügyi hivatalt, hogy a művészi czélokra nyújtott segély még sem vonható adó alá, de mivel ennek eredménye nem volt, azt ajánlja, kéretnék fel a belügyminiszter a város által nyújtott segély adómentességének kieszközölésére.

Simony Imre kir. tan. polgármester indítványára a bizottság elégnék találja azt, ha az adó kiszabása után tételnek meg a lépések.

A bizottság páholya.

A város polgármesterének rendelkezésére álló s a város vendégei és a színházi bizottság tagjai számára fentartott páholy kerülendő szoba, a bizottság több érdekes határozatot hozott, a melyek a színházi bizottság által a színházzal szemben gyakorlandó ellenőrzésre vonatkoznak.

Ezentul ugyanis uapló fog állani a színházi felügye önél s a színház látogatására naponta beosztott tagok ebbe írják be nevüket. Így a bizottság mintegy állandó inspekcziót gyakorol a színi ügy felett, észrevételeiket a tagok egymással közlik s az idény alatt két kimutatást készítenek.

A sajtó és az igazgató.

Az ülés végén dr. Koll János a helyi sajtó és a színház igazgatójának viszonyát hozza szónyegre. Nem tartozik — ugymond — ez a tárgy az ülés napirendjére és jegyzőkönyvbe se jöhet, de azért — tekintettel a lefolyt regime alatt történetekre — szükségesnek tartja megbeszélését. A tavaly, a helyi sajtó képviselői s a színházi direktor között esett conflictus miatt ugyanis nem lehetett a színi előadosokról bírálatot olvasni, a mi mindenesetre hátrányára vált a művelt közönségnek. Nem a sajtó, de a művelt közönség érdekében történik tehát felszólalása, a midőn azt kérdi az igazgatótól, milyen viszony forog fenn jelenleg az igazgató s a helybeli sajtó képviselői között? Vannak-e köztük nehézségek és történet az iránt megállapodás, hogy ezen saison alatt a hirlapi kritikák megszakítás nélkül jelenjenek meg?

Tiszai Dezső színgazgató örvend a a bizottsági tag ur felszólalásának, mert neki is tudomása van a tavaly előfordult sajnós viszásságokról. Meggyőződése, hogy a színészetnek és sajtónak karöltve kell működnie. A színész is belátja szigorubb hírlap esetén, hogy nem produkálhat mindenkor egyaránt jót, azért ez sem szolgálthat okot, hogy a sajtó és színészet meghasonoljanak. A sajtó tud ártani és használni, ő az utóbbira számít a helybeli sajtó részéről s annak támogatását a maga részére kéri. —

Dr. Szabó László úgy tudja, — hogy tavaly a hirlapírók és az igazgató közt az okozott viszályt, hogy a hirlapok nem kapták az azelőtt szokásos páholyt. Kérdi, hogy intézkedett a lapoknak kijelölendő hely tekintetében az igazgató?

Komlóssy Arthur: Azért intézkedik úgy a szerződés, hogy a helyet a színházi felügyelő adja át a lapoknak! Így biztosittatik a kritikus függetlensége és a kritika gyakorlatának zavartalansága.

Tiszai Dezső végül kijelenti, hogy a helyek végéig intézkedett a színházi felügyelővel.

Az ülés megbeszéléssel 6¼ órakor véget ért.

Az árvaház és a szembeteg árvák.

IV-ik befűjező közlemény.

A nőipariskola felállítására — és azt ismételt hangszulyozom — senki sem hivatottabb mint a jótékony nőegylet.

Még a legügyesebb tanférfi is járatlan és ügyetlen a női munka és háztartás apró-cseprő és még is fontos kérdéseiben. Ha tehát háztartási és nőipariskolák alapításáról van szó, akkor azokban a férfi ép oly gyámoltalan és gyakorlatlan mint a nő a politikában, vagy fegyverviselésben.

De ha a nőegylet szervezi az ipariskolát és felügyeletet is gyakorol felette, azért a társadalom nem vonja meg tőle anyagi, erkölcsi és szellemi támogatását. Sem a társadalom, sem a kormány nem hagyhatja cserbe az életre való, humanisztikus és intellektualis törekvéseket.

Maga a nemes város midőn a jótékony nőegylet hozzá folyamodott anyagi támogatásért, nem állérkedett és nem is kicsinylette a nőegylet magasztos feladatát, hanem habozás nélkül megszavazta a kért összeget 3 alapvető évről. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara sem hagyja cserbe a jótékony nőegylet vállalkozási szellemét nemcsak, hanem anyagi segélyén fölül bizonyára még erkölcsileg és szellemileg is készségesen támogatandja.

A miniszterium is meg van már nyerve a nőegylet céljainak, ha az ipariskola szelleme és szervezete az állami segélyre szorul. És hogy a nőipariskola jó alapon indult meg, azt országszerte — honnan számos elismerő nyilatkozatok érkeznek — készségesen elismerik.

Ha tehát eddig az alapszabályok értelmében a jótékony nőegyletnek két külön kezelt pénztára van külön az árvák részére és külön a szegények és betegek részére, miért nem lehetne külön alap-teremtési a nőipariskola részére, midőn iránta a rokonszenv és előzékenység minden oldalról oly feltűnően nyilvánul, midőn a nőipariskolát a város a társadalom az állam és az érdekelt szülők oly szívesen támogatják, mert annak a biztos tudatában van mindenki, hogy a közjónak fontos és hasznos szolgálatot tesz.

Nem az a valódi hamisítatlan jótékony-ság, midőn egynehány szegénynek egy pár forintnyi segélyt nyújtunk, melylyel ideig óráig életét tengeti, hanem az a valódi eredményes jótékony-ság forrásait az által, hogy annak a szegény embernek segédkezet nyújtnak miszerint tisztességes munkája után mint önértékes ember és nem mint alázatos koldos élhessen meg.

A nemeslelkűség annyi jót tesz a mennyit bátásköre, anyagi és erkölcsi körülményei megengednek és nem kérdezi, hogy rám tartozik-e vagy nem.

A debreczeni jótékony nőegylet különben a nőipariskola felállítását nemcsak jótékony-ságból, hanem közművelődési és hazafisági szempontból is vállalta magára.

Ne csodálkozzunk hogy azon köztisztviselőben álló urhölgy, kinek szívéhez van nőve az árvaház, és az egész jótékony nőegylet kénytelen állásáról lemondani. Akinek alapos képzettsége, hivatott ítélőtehetsége, a kinek multja és társadalmi állásánál fogva komoly nemes törekvései és megvalósítható humánus és hazafias eszméi vannak, azt egy véletlen incidens miatt cserbe hagyni nem szabad. Ha nőnek a nehézségek, nőni kell az erőnek, az erélynek és áldozat készségnek is.

Hisz ugy is kevesen vagyunk, kik a közjóért fölfordozhatjuk időnket és tehetségünket. Tétlenségre könnyen vállalkozhatunk bárki; de a nemes ambíció használni akar.

Ha azonban akkor, midőn üdvös intézkedéseivel engazsálva van, magára hagyatik, ha eszméit, melyek a kezdeményezés stadiumán túl a megvalósítás küszöbén részvéltenség miatt meg nem valósíthatja akkor kénytelen az ő diszes helyét másnak átengedni, annak, ki a többség hajlamait osztja és rokonszenvét bírja,

az árvaházban kiüött szembetegség valóban nem elegendő ok arra, hogy már most fejvesztetten és resignálódva mindennel felbagyjunk.

rk

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelőnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai Intézet időjelzése a debreczeni távirtd. hivatalnál szeptember 18-án: Száraz, derült, me'eg, később ideig állandó.

Séta hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Szeptember 19. Katonai lóvászár H.-Nánáson.

Szeptember 20. Színházi bérletek kiváltásának határmája.

Szeptember 21. Katonai lóvászár Debreczenben.

Szeptember 25. Hajdúvármegye rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.

Szeptember 28. Városi közgyűlés.

Szeptember 30. Színházi előadások megnyitása.

Október 2-10. Országos vásár.

— Hajdumegye virilistáinak névsora az 1894. évre.

Hajdumegye igazoló választmánya tegnapelőtt délelőtt 9 órakor K a r a p Mór elnöksége alatt ülést tartott a megyeház nagy termében melyen megjelentek Veszprémy Zoltán, Dalmy László, Szöllősy János, Uzonyi Imre és Sinay Gábor (M. Pércs). A virilisek névsora: Semsey Andor (Budapest) 19140 frt 31 kr., Gróf Zichy Géza (Budapest) 7363 frt 38 kr., Forray Henrik (Nádudvar) 3999 frt 58 kr., Stern Jakab (Kaba) 3912 frt 93 kr., Harstein Péter (Debr.) 2812 frt 70 kr., Gróf Dégenfeld Gusztáv (Téglás) 2734 frt 16 kr., Fischbein Ignác (Debr.) 2046 frt 50 kr., *Oláh Jakab (Nánás) 1950 frt 12 kr., *Takács László (Nánás) 1823 frt 64 kr., Adler Farkas (H.Szoboszló) 1372 frt 22 kr., *Fekete Sándor (Debr.) 1271 frt 30 kr., Fürst Ödön (B.-Ujváros) 1235 frt 55 kr., *Ujváry Béla (Nánás) 1201 frt 74 kr., Berger Vilmos 1210 frt 77 kr., Ludman Lajos (Nádudvar) 1149 frt 19 kr., Lichtschein Mózes (B. Ujv.) 1104 frt 38 kr., Lichtschein Sámuel (B. Ujv.) 1099 frt 08 kr., *Bogdány Gábor (Földes) 1019 frt —, Jung Károly (Földes) 1009 frt 43 kr., Mandel Sámuel (Kaba) 1008 frt 54 kr., V. Oláh Miklós (Nánás) 1006 frt 23 kr., *Dr. Czeglédy Mihály (Szoboszló) 987 frt 62 kr., Lichtman József (P. Ladány) 959 frt 16 kr., Klein Aladár (Józsa) 930 frt 39 kr., Nagy Imre (H. Bözörmény) 930 frt 28 kr., Csobány Antal (Nánás) 916 frt 47 kr., Rösinger Lajos (Csege) 909 frt 78 kr., *Berencsi János (H. Nánás) 893 frt 96 kr., *Somossy Béla (Bösz.) 888 frt 14 kr., Lukács Dezső (Nádudvar) 863 frt 61 kr., *Danilovics János (Dorog) 840 frt 12 kr., Molnár Endre (Nádudvar) 829 frt 49 kr., Berger Mór (Nádudvar) 801 frt 77 kr., Rosenfeld Ignác (Kaba) 775 frt 65 kr., *dr.Varga Géza (Debr.) 753 frt 61 kr., gf. Dégenfeld Imre (Téglás) 750 frt 24 kr., Rosenfeld Salamon (P. Ladány) 731 frt 82 kr., G. Tóth Mihály (H. Szob) 730 frt 62 kr., Tisza Imre (P. Lad.) 729 frt 95 kr., Gyulai István (H. Nánás) 704 frt 22 kr., Kállay László (Földes) 691 frt 97 kr., Dobi Sándor (Nádudvar) 690 frt 32 kr., *Berencsy Gyula (Nánás) 687 frt 02 kr., Wohl Adolf (H. Hadház) 686 frt 80 kr., Stern Péter (Téglás) 686 frt 10 kr., id. Kiss Dániel (H. Szoboszló) 677 frt 96 kr., Kohn Dávid (P. Ladány) 677 frt 13 kr., Szöllősy Imre (Földes) 677 frt 05 kr., id. Nagy Kálmán (Nánás) 675 frt 22 kr., Kövér Gábor (Bözörm.) 662 frt 56 kr., Gyémánt Sámuel (P. Ladány) 658 frt 35 kr., Kun Ferencz (Nádudvar) 655 frt 15 kr., U. Szabó Mihály (H. Bösz.) 654 frt

38 kr., Stark István (Csege) 637 frt 11 kr., Legeza Sándor (Dorog) 634 frt 10 kr., Karap Mór (Debr.) 628 frt 62 kr., Harstein Gyula (Nádudvar) 615 frt 94 kr., Szalay János (Nánás) 614 frt 80 kr., Kupferstein Izrael (Dorog) 607 frt 83 kr., Fogthü János (H. Szob.) 599 frt 94 kr., * dr. Kovács Albert (Csege) 592 frt 72 kr., Barak János (H. Bözör.) 589 frt 15 kr., Harstein Kálmán (Nádudvar) 570 frt 29 kr., *Karap Antal (H. Bözörmény) 562 frt 90 kr., *Papp Sámuel (B. Ujváros) 562 frt 06 kr., Márton Gábor (H. Szoboszló) 558 frt 90 kr., * dr. Király István (Bioske) 552 frt 88 kr., Szilágyi János (H.-Szoboszló) 547 frt 14 kr., id. Szálkai András (H.-Bözörmény) 529 frt 70 kr., Reszegi László (H.-Nánás) 527 frt 27 kr., Csapó István (Földes) 524 frt 82 kr., Soós János (H.-Szoboszló) 518 frt 41 kr., Neuman Sámuel (H.-Szoboszló) 517 frt 05 kr., Csohány László (Nánás) 512 frt 94 kr., *Veszprémi István (Hadház) 505 frt 18 kr., *Osváth Ferencz (Debreczen) 502 frt 16 kr., *Magi János (H.-Bözörmény) 498 frt 40 kr., Kovács Gyula (Debreczen) 496 frt 80 kr., *Kiss János (Egyek) 496 frt 24 kr., ifj. Makay János (Szoboszló) 487 frt 16 kr., Borbély Mihály (H.-Szoboszló) 487 frt 12 kr., Cseke Gábor (Szoboszló) 486 frt 71 kr., *Fröhner Lajos (Szoboszló) 576 frt Harsányi Dezső (Dorog) 475 frt 13 kr., Cseke János (Szoboszló) 473 frt 04 kr., id. *Csohány Ferencz (Nánás) 467 frt 48 kr., Ránky Béla (Bözörmény) 466 frt 23 kr., Róth Lajos (Szoboszló) 459 frt 92 kr., Szekeres János (Egyek) 457 frt 77 kr., *Soltész László (Szoboszló) 455 frt 80 kr., Kellner Dávid (Dorog) 455 frt 28 kr., Cseh Béla (Bözörmény) 452 frt 43 kr., Karácsony Lajos (Földes) 446 frt 75 kr., Weisz Ignác (Nádudvar) 414 frt 10 kr., Sinay Gábor (M.-Pércs) 437 frt 91 kr., *Kiszlák Sándor (P.-Ladány) 431 frt 22 kr., *Pákozdi Lajos (Nánás) 429 frt 14 kr., id. Kövér Pál (Bözörmény) 422 frt 30 kr., Gáti János (Szoboszló) 416 frt 76 kr., Dalmy László (Debreczen) 408 frt 57 kr., *Varga László görög katolikus esperes (Bözörmény) 407 frt 36 kr., Czeglédy Károly (Hajdu-Bözörmény) 404 frt 86 kr., Körner Béla (Szoboszló) 404 frt 52 kr., Kovács S. László (Nánás) 404 frt 45 kr., Uzonyi Imre (Debr.) 400 frt 20 kr., B. Nagy Károly (Szoboszló) 398 frt 48 kr., Hajdu László (Nánás) 398 frt 49 kr., *dr. Boda Gyula (P.-Ladány) 397 frt 46 kr., Sütő Gábor (Bözörmény) 395 frt 31 kr., *Paksy Károly (Bözörmény) 394 frt 30 kr., Nagy Lajos (Kaba) 390 frt 84 kr., *Bogdány Zsigmond gyógyszerész (Földes) 389 frt 90 kr., Orósz Endre (Debr.) 389 frt 23 kr., *Csohány László (Nánás) 388 frt 80 kr., Demjén Lajos (Nádudvar) 387 frt 83 kr., *Kovács Lajos (Nánás) 385 frt 60 kr., Horváth Kálmán (Kaba) 384 frt 76 kr., Somossy Péter (H. Bözörmény) 384 frt 62 kr., Harsarik Géza (V. Pércs) 383 frt 96 kr., Baranyay István (P. Ladány) 382 frt 34 kr., Póttagok: Cs. Szabó János (Szoboszló) 381 frt 92 kr., Raik Imre (Dorog) 376 frt 32 kr., Lévy Marton (Bözörmény) 374 frt 90 kr., Egri Dániel (Téglás) 370 frt 47 kr., Rosenfeld Ignác (Kaba) 363 frt 50 kr., Ványi Lajos (Földes) 361 frt 16 kr., Györy Albert (Bécs) 360 frt 95 kr. ifj. Fazekas Gábor (Bözörmény) 360 frt 19 kr. — (*)-gal jelöltek adója kétszeresen van számítva.)

— A kegyesrendűek gyásza. Az új sirboltban, a melyet csak nem rég emeltetett elhunyt tagjai részére a kegyesrendi-tanítórend debreczeni társháza, hamar akadt lakója: tegnapi virradó éjjel ugyanis önkérelmet vetett életének Nagy Ferencz áldozó pap és gimnáziumi tanár, A 29 éves, reményteljes ifjú, a gyának és idegeinek túlfeszültségében követte el rémes tettet s földi maradványait ma d. u. helyezik örök nyugalomra a szent-anna utczai róm. kath. temetőben. Az esetről a következő értesüléseket vesszük:

A kegyesrendiek helybeli algyimnáziumában több tanszék megürülven, szükségessé vált há-

rom philologiai tanár szerződésére. E tanszékek egyikét Nagy Ferencz szegedi kegyesrendi tanárral töltötték be, ki mintegy két hete foglalta el helyét. A csinos külsejű és meggyerő modoru szerzetest csakhamar megkedvelték s ő maga is szerfölött megörült áthelyezésének, sőt több ízben fejezte ki a felett való féltelmét, hogy innen máshova tehetik át. — Nagy Ferencz — a k i d e b r e c z e n i f i u s r o k o n a i i s i t t l a k n a k — a l a t i n n y e l v e t t a n i t o t t a v o l n a s a I V . o s z t á l y f ő n ö k s é g é t i s r á b i z i t á k . K e d v v e l k é s z ű l t a t a n á r i t e e n d ő k r e é s k ű l ö n ö s e n l e g k ö z e l e b b l e t e e n d ő t a n á r i v i z g á j á r a t a n u l t s z o r g a l m a s a n . É s e z a s z o r g a l o m o k o z t a v e s t é t . N a g y F e r e n c z r é g ó t a b e t e g e s k e d e t t m á r ; i d e g b a j á n a k é s g y o m o r b á n t a l m a i n a k o r v o s l á s á r a o n y á r o n i s M e h á d i á n i d ő z ö t t s a t u l i z g a t o t t i d e g e k é s a z é j j e l - n a p p a l v a l ó t a n u l á s , a t u l t e s z i t e t t a g y m u n k á s s á g o k o t á k a z t á n , h o g y a m é r l e g f e l b i l l e n t s a m e g z a v a r o d o t t l é k e k ö s s z e t ö r t e k o r l á t a i t é s j o b b v i l á g b a m e n e k ű l t . S z o m b a t o n N a g y F e r e n c z l e v é l b e n m a g á h o z h i v a t t a D e b r e c z e n b e n l á k ó b á t y j á t , B e n j a m i n t , a k i a C z o b o r K á r o l y ű z l e t é b e n m é z e - k a l á c s o s ; á t a d o t t n e k i 3 0 0 f o r i n t k é s z p é n z t é s a r a n y l á n c z o s e z ű s t ó r á j á t s a r r a k é r t e , o s s z a f e l a p é n z t t e s t v é r e i k ö z ö t t . F e l t ű n ő v á l t o z á s a z o n b a n N a g y F e r e n c z e n n e m v o l t é s z r e v e h e t ő . E s t e v i d á m h a n g u a t b a n m e g v a c s o r á l t , d u d o l v a m e n t s z o b á j á b a , g y e r t y á t g y u j t o t t s t a n k ö n y v t é l ő v é v e , l e f e k ű d t . M á s n a p h i á b a v á r t á k e b é d r e s m i k o r a z i n a s h i á b a z ö r g e t e t t a j t a j á n , C s e r h a l m a y i g a z g a t ó a z e b é d n é l s z i n t é n j e l e n v o l t B e é r K á l m á n I I I . k e r r e n d ő r - k a p i t á n y n a l f e l s i e t e t t , l a k a t o s t h i v a t t a k s a z a j t ó t k i n y i t t a t t á k . A b e l s ő s z o b á b a n f e k ű d t N a g y F e r e n c z á g y á b a n — h a l v a . A z á g y m e l l e t h e v e r t a z e l d o b o t t r e v o l v e r , a h a l o t t s z e m e , s z á j a n y i t v a , a k e z e k m e l t é n ö s s z e k u c s o l v a s m i k o r a m á r h o l t m e r e v k a r o k a t f é l r e t o l t á k , o t t l á t s z o t t a k i s p i r o s s e b . N a g y F e r e n c z é j f é l u t á n 1 1 / 2 ó r a k o r k ö v e t t e e l g y á s z o s c s e l e k e d e t é t s r ö g t ö n m e g h a l t , m e r t é p p e n a s z i v i l é b e t a l á l t . — N a g y F e r e n c z t i z e n k é t l e v e l e t h a g y o t t h á t r a ; e z e k e t t e s t v é r e i h e z , b a r á t a i h o z é s i g a z g a t ó j á h o z i n t é z t e , a l e v e l e k b e n n e m j e l ö l i m a g i s z e n y u e l h a t á r o z á s á n a k o k á t , d e l á t s z a n a k b e n n ö k a l e l k i z a v a r n o y m a i . C s e r h a l m a y i g a z g a t ó h o z i n t é z t l e v e l é b e n 9 9 f r t o t h á g y — a k o p o r s ó j á r a ; m i n d e n n e k d a c z á r a a r e n d h á z m a g a t e m e t t e t i e l s h e l v e z i a z u j s i r b o l t b a , a m e l y n e k N a g y F e r e n c z a z e l s ő h a l o t t j a . — A z e l h u n y t ö s g y ö k e r e s d e b r e c z e n i k á l v i n i s t a c s a l á d g y e r m e k e v o l t . B e n j a m i n ö c s e s é n k i v ű l v a n m é g e g y f i v é r e , K á r o l y , a k i É r m i h á l y f a l v á n l a k i k s n ö v é r e T e r é z , a k i G r á c z b a n a p á c z a . A s z e g é n y s z a b ó m e s t e r f i a k o r á n á r v a s á g r a j u t v a , a d e b r e c z e n i T h e r e s i a n u m b a n v é t e t e t t f ő l . I n n e n á t m e n t a n a g y v á r a d i J o s e f i n u m b a , m a j d i s m é t V á c z r a , a h o l n o v i c i u s v o l t , a z u t á n K e e s k e m é t e n v é g e z t e a 7 . é s 8 . o s z t á l y t s t e t t e l e a z é r e t t s é g i v i z g á t . N y i t r á n t a n u l t t h e o l o g i á t s m i n d e n ű t t e l e m e s z t ő s z o r g a l m á r ó l v o l t i s m e r e t e s . T a n á r i s z a k m á j á t — a l a t i n é s m a g y a r n y e l v e t — a k o l o z s v á r i e g y e t e m e n h a l l g a t t a , o n n a n S z e g e d r e , m a j d k é t h é t e l ő t t D e b r e c z e n b e h e l y e z t e t t e t t á t s r ö v i d i d ű n t e t t v o l n a t a n á r i v i z g á t . — I t t a z o n b a n e l ő b b l e k i l e g , m a j d t e s t i l e g k i s z e n v e d e t t . M a d . u . t e m e t t é k . A s z e r t a r t á s t d r . W o l a f k a p ű s p ö k v é g e z t e f é n y e s s e g é i t t e l é s i n f u l á s a n . H o l n a p d . e . 9 ó r a k o r l e s z a z e n g e s z t e l ő s z e n t m i s e .

A halálesetről a rendház a következő gyászjelentést adta ki:

„A kegyes-tanítórendiek debreczeni társ-házának tagjai szomorú szívvel jelentik, hogy szeretett rendtársuk, tisztelendő Nagy Ferencz aldozó pap s gymnasiumi tanár, folyó évi szeptember 16-án, korának 29-ik, szerzetesi életének 11-ik, áldozópapságának 5-ik évében váratlanul elhunyt. A boldogultnak földi maradványai folyó hó 18-án, a Szent-Anna utcai római kath. sirkeletben helyeztetnek örök nyugalomra. Az engesztelő szent-mise áldozat pedig lelke üdvéért f. hó 19-én d. e. 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni. Debreczen, 1893. évi szept. 17. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

— **Simonffy Imre fumei diszpolgársága.** Simonffy I. polgármesterünk ma kapta meg fumei polgárságáról szóló oklevelét, mely egyik értékes maradvány emléket képez annak a kitüntető elismerésnek és tiszteletnek, melylyel a derék fumeiek polgármesterünk iránt viseltetnek s annak igazi, őszinte ragaszkodásnak, mely Debreczen és az anyaországhoz fűzi őket. A diploma sötét bordó zerge bőrből van kötve, a födél közepén Fiume város zománcozott bronz-czimerével. Maga a diszpolgári oklevél a kalligraphia remeke. Az első lapon van az ajánlás olasz nyelven fogalmazva, Debreczen város és a nometujfalu Simonffy család czimerrajzival ékesítve. Az ajánlás szövege a következő: „All'illustrissimo Signore Emerico Simonffy di Nemetujfalu Cavaliere dell'ordine della Corona ferrea di III. Classe, Regio Consigliere ecc. ecc. ecc. Borgomastro dello Regia Citta libera Debreczen.“ A diploma szövege szintén olasz s Fiume város képviselőtestületének a diszpolgárra választásáról szóló határozatát tartalmazza, melyet Ciotta podesta és Brelich Ernests tanácsnok irtak alá. A diplomáról színeit viselő selyem zsinóron függ réztokba öntött vörös viaszra nyomva Fiume város pecsétje. Rövid idő múlva készen lesz az a diszpolgári oklevél is, melylyel Debreczen város közönsége tüntette ki Ciotta fumei polgármestert.

— **Halálozás.** Bieber Bernát nyug. pénzügyi tanácsos tegnap vasárnap, folyó hó 17-én reggeli 6 1/2 órakor, 4 heti szenvedés után 71 éves korában jobb létre szenderült. Bieber Bernát 1868. évben tehát 25 évvel ezelőtt került Debreczenbe, amikor a magyar kormány a debreczeni kerületi pénzügyigazgatóságot felállította, melynek számvevő osztályánál ő egy évig mint számtanácsos működött, a lelkiismeretes tisztviselő mintaképe volt, 45 évig önzetlenül és önfeláldozással szolgálta az államot s 1885. évben a jól megérdemelt nyugalomba vonult. A közügyekben, különösen a debreczeni tisztviselők segélyegyesületének létrehozásában a hetvenes évek elején énkén és tevékenyen részt vett s az együletnek mindvégig választmánytagja volt. Elhunytáról a következő családi jelentés adható ki: „Bieber Bernátné született Czauer Józsa; gyermekei: Árpádia, özv. Möller Józsefné Szolnokon; Géza gyógyszerész Mehalán; Özv. Sóó Bált m. kir. közp. doh. raktári ellenőr Budapesten; Aladár, m. kir. doh. v. ámtiszt Budepesten neje Musits Irma; Sarolta, férje Czigliányi Béla, m. kir. törvényszéki bíró Pécsen; Hajnalka férje Jánoss Ede m. kir. pénzügyi számtiszt; Gizella férje Révész Samu Budapesten; Ákos és számos rokonok nevében is, fájdalomtelt szívvel jelentik forrón szeretett férjnek, apának, apósának, nagyapának Bieber Bernát nyugalmazott pénzügyi tanácsosnak folyó hó 17-én reggel 6 1/2 órakor, hosszú szenvedés után élete 71-ik, boldog házasságának 45-ik évében a halotti szentégek fölvétele után, történet gyászos elhunytát. A boldogultnak hűtetemei folyó hó 19-én délután 4 órakor fognak a gyászházban Kis-csapó utca 372 sz. alatt, a római kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és a Szent-Anna a sirkeletben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 20-án reggeli 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutatni. Mely végtisztesség tételre rokonainkat, s a nagyérdemű közönséget szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1893. Szeptember 17-én. Áldás és béke lengjen hamvain!”

— **Presbiteri közgyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap folytatólagos közgyűlést tartott KISS Áron püspök és SIMONFFY Imre kir. tanácsos főgondnok elnöke alatt. — A közalapi járulékok kivetésére vonatkozó munkálat máig sem lévén befejezve, annak gyors beterjesztését a presbiterium megsürgette. Ezután került sor ama küldöttségi javaslatra, melyben a tulságos mértékben felszaporodott adóhátralekók behajtásának és az egyházi adók kezeletésének új módzatai vannak kidolgozva és elfogadásra ajánlva. E terjedelmes javaslat következő öt főponzotot tartalmazza: 1. a több évekről fennlévő adóhátralekók, (amelyeknek összege felül van hatvan ezer frton)

minden egyes hátralekosról évenként összegezve, utczánként részletezve decz. 31-ig összeállítás. 2. Az összes hátralekók kimutatása 1893. decz. 31-én lezárassék s a hátralekosok 1894-től kezdve teljes erővel vétsenek végrehajtás alá. A közelebbi módzatoakra nézve csak ennek általános kimondása után ad javaslatot a küldöttség. 3., 1894 jan. 1-től fogva az egyházi adók kivetésénél és beszedésénél új módzser alkalmazassék; nevezetesen a., a közalapi járulékok az egyházi adóval egyidejűleg, ez adó alapján és kulcs szerint vete-senek ki s ezzel együtt szedessenek be; b., az 1894 évi kivetési munkálat 1893. decz. 31-ig s jövőben is minden évbéli kivetési munkálat az előző év végére elkészítendő s januárban közszemlére kiteendő hogy ellene kiki felszólalással élhessen. Erről minden adófizető egyháztag lakására vitt hirdetémmel figyelmeztessék. Minden egyháztag adóját közvetlenül az egyházi adópénztárnál ha ez időre be nem fizeti, megintészi kap, hogy szept. 1-ig fizetési kötelezettségének eleget tegyen, mert azontul végrehajtás által szedetük be egyházi adója. 4., Minden adóköteles egyháztag adókönyvecskével látassék el 5., A folyó év hátralévő részére s addig meg e javaslat elfogadtatik, az egyházi adó végrehajtó mellé egy városi hajdu kéressék. A javaslat felett hosszas élénk vita támad, melyben részt vettek: NÉMETHY Lajos, ki örömmel üdvözölte a javaslatot, mely hivatva van törvényszerű rendet létesíteni az egyházi adók körül, L. NAGY Báltint, PONGÓ Lajos, dr. OZORY István, JENEY Miklós, SZÓKE János, SOMOGYI Pál, SZIKSZAI Szabó László, KISS Albert, SIMONFFY Imre. A presbiterium e határ időt, melyen túl az adóhátralekosokkal szemben már végrehajtást fogantatottanak a teljesen méltányolt indokoknál fogva meg is hosszabbította november 1-ig. Kimondott az is, hogy a végrehajtásnál a lehető leghumánusabb eljárást kell követnie a végrehajtónak. Egyéb pontjaiban a javaslat egyhangulag elfogadtatott. A közgyűlés utolsó tárgyát az egyházi kezelés alatt lévő ösztöndíj alapok erejéről és jövedelmeiről szóló küldöttségi jelentés képezte. E jelentés szerint alapok egytelengy kivételével a kamatláb csökkenése daczára is még mindig megbírik az eddigi ösztöndíj helyeken eddigi összegekkel való fentartását, csupán a VÁRADI ASZALAY alapítványnál, melyet azonban a főiskolai pénztár kezel, vált szükségessé, hogy az ösztöndíj helyek számát redukálják és azokat kevesebb összeggel dotálják. A HARMATHY, MATKÓ, GÁI félsz alapítványok pedig rendeltetésüknek már átadhatók, tőkét már annyira szaporodott.

— **Kálmán György halála.** Az új Hajduvármegye első főjegyzőjének, majd három évig árvaszéki elnökének halála híret tudatják Kassáról. A jó öreg Kálmán György szombaton meghalt Kassán, gyermekei karjai között 83 éves korában. A megboldogult még a szabadság harc előtt 1845-ben lépett a Hajdukerület szolgálatába, mint aljegyző; végig küzdötte a szabadság harcot, melyben századosi rangig vitte; azután megint aljegyző lett a kerületnél. 1861-ben főjegyzővé választották s mikor 1876-ban Hajdumegyét kikerekítették, főjegyzője lett az új vármegyének, egészen 1884-ig viselte ezt a tisztséget, amikor árvaszéki elnökké választották. 1887-ben nyugdíjba lépett s Kassára költözött. Itt érte a halál. Nyugodjék békével.

— **A megsürgött Jókai jubileum.** A városi tanács mai üléséből felhívta a Csokonai kör elnökségét, hogy a Jókai Mór tisztel-tére tervezett jubilaris ünnepség programját minél előbb mutassa be a tanácsnak; egyutal értesíti a kört, hogy a jubileum költségeire a városi közgyűlés által megszavazott egy ezer frt hitel ki van utalványo va.

— **Áthelyezés.** Bauer Menyhértet, a kegyesrendiek helybeli gimnáziumának jeles tanárát, ki itt általános kedveltségnek örvendett, S. A. - U j h e l y r e helyezték át, hol a felgimnáziumi osztályokban a magyaryelv- és irodalom tanszékét foglalja el.

— **A kereskedelmi és iparkamara** szombaton d. u. közgyűlést tartott, melyről térszűke miatt csak holnap közlünk tudósítást.

Schlauch bibornok Debreczenben. Schlauch Lőrincz bibornok nagyváradai püspök ma délután Debreczenbe érkezett a róm. kath. egyház építkezésének megtekintése végett. Schlauch bibornok dr. Wolffa Nándor v. püspök vendége. A bibornok jelen volt az elhunyt Nagy Ferencz kegyesrendi tanár temetésén is.

A debreczeni egyetem. A ref. templomokban papjaink tegnap a debreczeni kollegiummal kapcsolatosan felelősségi társasági társaságként a hűvek lelkiére alkalmi predikációk buzdító szavával. Mind a négy templom tömve volt közönséggel, s mind a négy templom szószékéről a nemes ügyre illő bibliai textusok alapján kidolgozott predikációk hangzottak el. Kiss Albert lelkész egyházi beszéde például az igaz hitet és a munkás szeretetet fejtegette, vonatkozással az egyetemes ref. egyház fontos életkérdését képező nagyszabású tervnek köteleességszerű támogatására minden bü. protestans egyháztag részéről. Könyves Tóth Kálmán remek beszédének alapigéi pedig ezek voltak, a nagy apostolnak Pálnak rómaiabeliekhez küldött leveléből: „Atyámfiai! ti adósok vagytok nem a testnek...“ Az adományok gyűjtése városzerte csak pár hét múlva fog megindulni.

Öngyilkosságok. Az öngyilkosságok szomorú statisztikája ismét szaporodott két esettel. Schöpping Károly 21 éves székelyhidi illetőségű mészáros legény, ki a debreczeni társulatnál mint székálló legény volt alkalmazva, tegnap reggel Meszena-utcai 569 sz. lakásán magát agyonlőtte. Két lövést intézett maga ellen hit lövető revolveréből egyiket homlokába, másikat a bal háltékába, mely rögtön halált okozott. Az ifjú öngyilkos jómódú székelyhidi polgárnak Schöpping Károlynak a fia, ugyszintén sógora Sáray Zsigmondnak a debreczeni kir. ügyészség fogházfelügyelőjének. Tegnap előtt éjjel sokáig maradt fent, mialatt leveleket írt, egyiket nagybátyjához Papp Lászlóhoz az italmérsi szövetkezet ügyvezetőjéhez, másikat Méder Anna varrónőhöz címelve, ki a Dálnoky Jánosné varrodájában van alkalmazásban. Papp Lászlótól bocsánatot kér, felhívja, hogy szüleit táviratilag értesítse a halál esetéről, de néhány forint adósságának kifizetését is lelkére köti. Méder Annától érzékenyen elbucszik „Adjon az Isten önnek jó férjet“, teszi hozzá végül — kisérjen ki a temetőbe, gondoljon rám néhány éven át. Az öngyilkos holttestét beszállították a kórházba, a honnan ma délelőtt a Papp László 2598 sz. a házához vitték s délután temették el nagy részvét mellett. Öngyilkosságának oka ismeretlen. — A másik öngyilkos Kerek Gyula 18 éves, kabai illetőségű hetes, ki a Budaházy István Batthiány utcai 2551 sz. alatti háznál volt alkalmazva már két év óta, mialatt gazdájának jóakarátát és bizalmát teljesen megnyerte. — A fiú tegnap előtt szombat délután szobájában magát cukor zsinegre felakasztotta. Az előhívott Kenéz Gyula kerületi orvos, Eisman József polgári biztossal a helyszínre érkezve, már csak a beállott halált konstatálhatta. Kerek szüleit táviratilag tudósították fiok haláláról, kik Debreczenbe érkeztek. Ugy a szülők, mint családtagjai egy idő óta buskomorságot észleltek rajta. A szerencsétlen Kereket ma délután temetik el a kórházból a péterfia utcai temetőbe.

Az iparos kör választmánya tegnap ülést tartott, melyen a körnek a miskolci országos iparos gyűlésre küldött képviselői jelentés tettek a kongresszus eredményéről. Stern Győző javaslatát a kézi ügyességnek az iskolában való tanításáról, melyet a miskolci gyűlés nem fogadott el, a választmány kinyomatni s folyton felzinen tartani határozta; sőt tovább is menni kíván, amennyiben a Gönczy egyetemen karöltve igyekezni fog a kézi ügyesség tanítását az iskolákban meghonosítani. Jegyzővé a meghalt Niházi Gusztáv helyére Szombathi János választották meg.

A debreczeni indóház bővítése. A M. A. V. d. debreczeni pályaházának kibővítési költségelirányzatra, már elkészült közelebbi feltételekkel a miniszteriumhoz. Az egész kibővítésre 860.000 forint van előirányozva, a mihez föltételezhetik Debreczen városának hozzájárulása 71.000 forinttal s a debreczen-n. léta vasuté 40.000 forinttal. Így az államvaspályára esik költség 749.000 forint. A kibővítés fokozatosan négy év alatt történik meg, 1894-ben 154.000, 1895-ben 210.000, 1896-ban 203.000, 1897-ben 260.000 forinttal.

Parasztbecsület. Nem az az ember Dobó János, 30 év körüli munkás a Rössler és Berger téglagyárában, a ki magán hagyná száradni azt a szégyent, hogy a feleségét valaki elszerezte. A téglagyári nyelvek megsugták ugyanis neki, hogy a feleségére már régen szemet vetett Tolvaj Gábor munkástársa, a kinek pedig hites felesége és gyermekei is vannak. Tegnap reggel aztán, mikor a vasárnapi ünnep csöndességében egész nyugodtan reggeliztek a jó ízű paprikás szalonnából, a harag legkisebb nyoma nélkül oda fordult Dobó János a szv. Tolvajhoz és azt kérdezte tőle, hát csakugyan szereted a feleségemet? „Szeretem hát, — volt a felelet. „Hát csakugyan?“ kérdésmét, amaz debreczeni népszokás szerint. „A biz a“ vágott vissza Tolvaj, de már ekkor Dobó úgy a mellébe szurta kését, amivel szalonnát evett, hogy összeesett. Dobó aztán bejött a városba, önként bejelenté az esetet, mire letartóztatták. Tolvajt valamire elvitte a felesége ápolni, a rendőrség nem tud eddig róla semmit. Az ügyet áttették a kir. ügyészséghez.

Díj lövészet a nagyerdőn. A debreczeni polgári lövész társaság tegnap tartotta meg évente szokásos díjlövészetét nagyerdő új lövőházában. A tagok élénk érdeklődést tanúsítottak a díjlövészet iránt, mely délelőtt, délután tartott. Délben pedig kedélyes bankett volt, melyen nők is vettek részt. Az ebédnél Rácz Károly zenekara muzsikált. Este hirdette ki Fürst Ödön első lövész mester az eredményt szőszította ki a díjakat melyeket következők vittek el: A legjobb mély lövéssel I. díj Szűcs Károly 1 db. 20 koronás arany II. díj mély lövéssel Fürst Ödön 15 frank aranyban, III. mély lövéssel Baum Miksa 1 db. cs. kir. arany IV. díj mély lövéssel Tóth István 1 db. 10 frankos arany, V. díj mély lövéssel Ifj. Barcsay Miksa 4 koronát, VI. díj mély lövéssel Wesszter István 2 koronát. A legtöbb körlövészel I. díj Wesszter István 1 db. 20 koronás arany II. díj Fürst Ödön 15 frank aranyban, III. Baum Miksa 1 db. cs. kir. arany, IV. Ifj. Barcsay Miklós 1 db. 10 frankos arany, V. Szűcs Károly 4 koronát, VI. Ifj. Gyürki Sándor 2 koronát.

Uj kamarás. A király, a hivatalos lap mai közlése szerint téceői Möricz Pál magyar királyi debreczeni második honvéd huszárezredbeli tartalékos hadnagy a kamarási méltóságot adományozta.

Hajdúvármegye a magyarnyelv jogáért Hajdúvármegye állandó választmánya fontos javaslatot terjeszt a szept. 25-dikére kitűzött megyei közgyűlés elé. Nevezetesen irjon fel a vármegye a kormányhoz az iránt, hogy mivel a hadügyminiszternek a katonai hatóságok levelezése tárgyában kiadott rendelete III. pontja értelmében a magasabb rangú katonai hatóságok minden általok kezdeményezett ügyben németül leveleznek a magyar hatóságokkal s így az állam hivatalos nyelvét, a magyart, mellőzik; az 1844. évi II. t. cz. rendelkezésének teljes érvénysszerűsítéséért s ez által a magyar nyelv egy a felek, mint a közügy érdekében a maga teljes jogaiba helyeztessék.

Eljegyzés. Weidner József helybeli cipész leányával Erzsikével tegnap tartotta eljegyzési ünnepélyét Ormos Károly nagy apó utcai órásmester.

Magyei közgyűlés. Hajdúvármegye e hó 25 én reggel 9 órakor kezd meg rendes közgyűlését. A tárgyszorozatra visszatérünk.

Számos érdekes hírnök tér szűkében holnapra maradt. Ilyen a Gönczy egyetel közgyűlése és még több.

Elveszett. Egy veres szőrű hét hónapos agár elveszett. A becsületes megtaláló vigye azt kismester-utca 1104. számú házhoz.

Keresetnek. Egy szép írásu fiatal ember B. Kányi Miklós ügyvéd irodájában alkalmazást talál. — Jó házból való gymnáziumi v. más tanintézetbeli tanuló, esetleg két egy testvér teljes ellátásra jó módu hivatalnoki családnál felvétetik. Zongora esetleg rendelkezésre áll, jelentkeztetni a N. Péterfia 964 sz. házában.

Zene-estély. A „Korona“ vendéglőben ma este Horváth József czimbalmos és fia Horváth Imre hegedűs hangversenyeznek.

Törvényszéki csarnok.

* **Az elítelt uzsorás.** A debreczeni törvényszék tegnapelőtt ült össze Fölk József órászedő pörében, ki nem annyira készpénzt, mint órákat és ékszereket szokott kölcsön adogatni. A törvényszék tagjai voltak Mocsy József elnök, Konrád Sámuel és Palaticz Lajos bírák; jegyző Balogh Zsigmond; közzvádlóul dr. Dicsöfi Sándor kir. ügyész működött, a védelmet pedig Takács Ferenc ügyvéd képviselte. A törvényszék hosszas tárgyalás után az L. M. vasuti hivatalnok panaszát — kinek ügyét dr. Orbán József vitte, — igazoltnak találta s Fölk Józsefet elítélte 1 hónapi fogságra és 100 ft pénzbürságra. Közzvádló és vádlott főlebbezték.

Táviratok.

(A „Debreczeni Ellenőr“ s. tudósítójától.)
Budapest, szeptember 18.

Ál merénylet-hírek.

— Érk. d. u. 3 ó. 5 pkor. —

A „Budapester Correspondenz“ megczafolja azokat a híreket, a melyek szerint Bokszeg táján merényletet intéztek volna a királyt hozó vonat ellen. A sinpárból elünt szeg heteken át hiányzott most észrevették s becsinálták. Az egész nem okozhatott volna nagyobb bajt.

A király Kőszegen.

— Érk. d. u. 3 ó. 5 perczkor. —

Ő Felségét a lakosság osztatlan lelkesedése környezi Kőszegen. A mise után a melyen Hidasi püspök celebrált, fogadta a király a deputációkat. Különösen egyes fogadtatásban részesültek Papp Gábor ref. és Karsay ág. ev. püspökök. A törvényhatósági küldöttségét vezérlő Radó vas megyei főispánhoz a király a többek közt így szólott:

— „Elvárom, hogy a népet ámitó jelszavak, meddő ígéretek befolyásától megóvják s bennök az egyetértés és hasznos munka magvat ápolják!“

Mondotta továbbá:

— „Azon alapnak, melyen kedvelt Magyarországom utóbbi évek alatt oly örvendetes virágzásnak indult, mint kétoldalu megállapodásnak megingatása az ország s a monarchia valódi érdekeivel, úgy szintén uralkodói kötelemmel határozottan ellenkeznék.“

A zsidók küldöttségének a király ezt felelte:

— „Nem kétlem, hogy sohasem fognak alkalmat nyújtani arra, hogy megvonjam kegyelmemet, oltalmamat hűséges izraelita alattvalóimtól.“

A szász király Kőszegen.

— Érk. d. u. 5 órakor. —

A szász király tegnap d. u. 5 órakor érkezett Kőszegre. Roppant néptömeg várta. Ő Felsége segített az ősz fejedelem leszállásánál s bemutatta neki a jelen volt főhercegeket.

Vegyes hírek.

* **Vándorló világiállítás:** Az amerikaiak eddig csak tizenhárom emeletes palotákat tolak kerekken egyik helyről a másikra, most nagyobb dologba kezdenek: átviszik a Chicago-i világiállítást San-Francisco-ba. A szelíd életű franciskóiak ugyanis, a kik országuk határain túl alig járnak visszarettenve attól a nagy uttól, a melyet Chicagóba kellett volna tenniök, a kiállítás megtekintésére, elhatározták, hogy az egész kiállítást áttelepítik San-Francisco-ba, úgy gondolván, hogy közvetlen közelből kényelmesebb lesz benne szórakozni. M. H. de Young, a San-Francisco-Chronicle napilap tulajdonosa indította meg ebben az ügyben a mozgalmat. Bizottságot szervezett, a mely a város minden részében gyűjtő íveken szedi össze a kiállítás biztosításához szükséges milliókat. Az építésre 350.000 dollárt szavaztak meg; a város ingyen telket adott, a vasut olcsó szállító árakat állapított meg, a kongresszus pedig huszonnégy óra alatt törvényt hozott a mely a kiállítóknak vámentességet biztosít; a kiállítás idejére pedig eltörölték a vasárnapi munkaszünetet. A bizottság azután nagy népiünnepet rendezett, a mely százféle uton-módon szedtek össze adományokat a kiállítás céljaira. — Az ünnepen Mr. Young tette az első kapavágást a kiállítás első pavilonjának alapjához. Az általa kivágott földet apró csomókban egy aranyért árulták s a száz ezrekre menő nép között néhány óra alatt tizenkét szekér földet adtak így el. A kiállításra meghívták a külföldi államokat is, a melyek közül többen megígérték, hogy a kiállítóik között résztvesznek. A kiállítás 1894. január elsejétől június harminczadikáig lesz nyitva.

* **Tojás krach** A volga vidék az utóbbi években igen élénk üzleti összekötetésben áll Angliával; különösen tojást szállítottak rengeteg sokat. Most azonban az angol bányász-sztrájkok következtében a szén ára oly magas, hogy a hajózatokat meg kellett szorítani, s ennek következtében magában Kazánban több millió tojás vesztetel. A tojások ára ennek folytán napról napra csökken. Most 40 kopokert, azaz mintegy 55 krajczárért lehet kapni száz darabot.

* **Furcsa végrendelet.** Egyik csanádmezei községben a napokban egy 70 éves öreg uriember saját szerű végrendeletével emlékezett meg jóbarátairól. 10,000 kubaszivart hagyott azoknak, kik temetésén neki a végtiszteséget megadják ezenkívül még az a jámbor óhajtsa volt, hogy barátai addig ne oszoljanak el halottas háztól, míg borrait kinem isszák. A végrendelet mind e két pontját lelkismeretesen teljesítették.

Színház.

* **Budapesten** az igazi szezón pénteken estől átálódik. Mind a három színházban volt előadás. Az opera megnyílt s Niki sch Arthurt, az új igazgató mutatta be magát a nagyközönségnek Wagner Tannhäuser az operáját adta. Az új karmestert a közönség ovációkkal fogadta, népszínház csapogánya is megérkezett: Blaháné is e napon csatogtatta a vakációban pihentett édes hangját. A „Piros Bugyelári“-ban lépett föl. A nemzeti színházban pedig K. Hegyesi Mari hosszas betegség után lépett újra a közönség elé a „Cifra nyomorúság“-ban mint Béla. A színikörökben már játszanak.

Irodalom — Művészet.

* **Jókai Mór Nagyváradon.** Jókai Mór, mint a nagyváradai „Szabadság“ írja, kijelentette, hogy szíves örömet fog eleget tenni a nagyváradiai óhajtsának s a jubileum után a legörömebb Nagyvádra leutazni. Ha valami jótékony estélyt rendeznek a nagyváradiai, mondá egyik látogatójának, annak a jótékony czélnak a javára nagyon szívesen fog felelvesni.

* **Nagyváradai zsnalasztika.** A „Szabadság“ szerkesztőségében változások állanak be. Ujlaky Antal, a lap segédszerkesztője vissza-

szereződött az aradi „Alföld“-höz, melynek hosszabb ideig volt belmunkatársa s már el is utazott Nagyváradról. Együttal Budapestre távozik a „Szabadság“ egy másik munkatársa, Csóór Gáspár is. Csóór írta volt tudomásunk szerint az Aporkai Esztire vonatkozó kritikát, Ujlaki pedig replikát az ellenkritikára.

* **A nagyváradai jogakadémiát,** mint táviratilag jelentik szombaton nyitották meg ünnepelesen Schlauch bíbornok, Nogall püspök, Ritook táblai elnök, Sal polgármester, a tanári kar és az ifjuság jelenlétében Dr. Bózóky igazgató hazafias szellemű megnyitójában az ifjuságot lelkismeretes törekvése testvéries egyetértő munkálkodásra buzdította. Magyari Géza jogtanár érkekezést tartott a kereskedelmi társaság szervezete és jogi viszonyairól.

Tanügy.

— **Tudomásul.** A debreczeni ev. ref. főiskola akad. tanszakaiban a beiratások szept. 25-én megkezdettek s tartanak okt. 1-ig bezárólag. Javitó és pótvizsgák 27-én d. u. 3 óráig fogva tartatnak. A theol. alap il. etőleg a jogi alap és államvizsgálatok szept. 29-én veszik kezdetüket. A tanév okt. 2-án nyílik meg. Debreczen, 1893. szept. 17. A főisk. akadémiail igazgató.

— **Kezdődő tanév.** A debreczeni felsőbb és középiskolák megnyitása folyó évi szeptember 25-étől kezdődőleg engedélyeztetvén: a debreczeni főgymnaziumban a felvétel protestáns vallásu tanulóira nézve szeptember 28-ától fogva tartatik és október 1-ső napjáig folytatatik. A főgimn. igazgatóság. Debreczen, 1893. Szept. 17. Tüdős László igazgató.

— **Muzeum.** Tardy Sándor ur b. újfalui birtokos a ki már több ízben s becses tárgyakkal gazdagította mind a régiségi muzeumokat, mind érem gyűjteményüket, most ismét becses tárgyakat ajándékozott régészeti muzeumnak, nevezetesen 1. egy kis ezüst gombos kapsot mely 1877-ben találtatott Herpály puzstán, a nép hagyományokban most és emlékezetes Veres templom helyén tett ásítás alkalmával, két csontváz mellett, több régészeti tárgy társaságában. 2. A Földvár oldalán felfedezett őskonyhák megásatása alkalmával a konyha-hulladékok közül 7 darab ép fülű, 3 letört fülű, s 12 darab ke detleg disztésű. 3. Ugyanezen konyhahulladékokból két darab agancs ágat 4. Az őskonyha fenekéből egy darabot. Fogadjaa a buzgó régiség gyűjtő ur szíves köszönetemet. Kovács János, földvári muzeum ör.

— **A tanév.** Beírás és a tanév kezdete a debreczeni ev. ref. tanítóképzőben. A beírás a tanítóképzőben folyó évi szeptember hó 25-én vendi kezdetét s tart október hó 1-ig. A tanév október 2-án isteni tisztelettel kezdődik, mely után, a rendtartás szerint, az iskolai törvények fognak felolvasatni; a tanítás kezdete szerint Október hó 3-ra esik. A javító — pót — és magánvizsgálatok szeptember 27 és 28-dik napjain fognak megtartatni. A tanítóképzőbe előző orvosi megvizsgálás után csak azok vétetnek be, kik iskolai tartozásaik kifizetését igazolni tudják — Debreczen 1893. Szept. 16. J o ó István, a tanító képezde igazgatója.

Apró-cseprő.

* **A nagy hőség.** Pár nap előtt egy társaságban a rendkívüli hőségről beszéltek.
— En 90 fok hőséget álltam ki, — szolt a jelenvo tak egyike.

M j d midőn mindenki mosolyogni kezdett, így folytatta:

— Igen, igen, ne csodálkozzanak . . . de három nap alatt . . . 30 fokot mindennap.

* **Tapasztalásból.**

A: — Szolgálhatok egy szivarral?
B: — Köszönöm, fölthagytam a szivarozással.

A: — Fölhagyott? És szabad tudnom, hogy mikor volt az esküvője?

A KEDVES.

(Juda Halevy.)

Ruháit könnyeimbe mártja
A szívtelen;
Nem kell neki a tenger habja,
Selyem ruháit megmoshatja
Ha könnyezem.

S mi issza fel a sűrű könnyet?
Óh! nem a nap,
Az a parázs ott szeme mélyén,
Mely a csillagok minden tűzénél
Hatalmasabb!

Ford. M a k a i E.

Az életet, mint a finom borokat, kellő megszakitásokkal, kortyonként kell élvezni. A legjobb bor is elveszti varázsát s nem érezzük becsét, ha úgy öntjük magunkba mint a vizet

Feuerbach.

A leghevesebb szenvedélyek is gyakori pihenést engednek, a hiúság azonban folyton mozgásra ösztönöz.

L a r o c h e f o u c a u l d.

* **Szerecsenmosás.** Igazi szerecsenmosásról van szó, mely meghazudtolja azt a példabeszéd-szerű föltevést, hogy hiába mossák a szerecsent, színe meg nem változik. Azt írják tudniük a Kongo vidékéről a párisi Tempsnak, hogy a Stanley-vizesénnél sok szerecsen holttestet fognak ki, azoknak a szerecseneknek a holttestét, a kiket az arabok megöltek és a vízbe löktek. Az a feltűnő ezeken a kifogott holttesteken, hogy színök megváltozott valamennyi fehérré, vagy legalább sárgássá lett.

* **Néger-állam.** Amerika vezérférfiai néger-államot akarnak szervezni az Unio lakatlan vidékein, Uj-Mexico és Arizona végtelen téerein mintegy 150.000.000 hold területen. Ez a föld, számításuk szerint teljesen elégséges lenne Észak-Amerika összes szerecseneinek a megélhetésre. A négerék nem idegenkednek ettől a tervtől, melyet az Unio kormánya is minden módon támogatni kész. Az új állam minden közigazgatási hivatait néger foglalná el.

Közgazdaság.

* **A debreczen—n. létai vasutnak** mult évi márczius 8-án és nov. 12-én tartott közigazgatási bejárásáról fölvevett jegyzőkönyvek tartalmát a kereskedelemügyi miniszter ma érkezett leirata szerint tudomásul vevén, az azokban foglalt megállapodásokat és javaslatokat annak kijelentésével hagyta jóvá, hogy a márcziusi lejárásról szóló jegyzőkönyvnek csak a h. pályai, monostorpályi, vértesi és n. létai batárokon levő vonalszakaszokra és pedig csak a variánsra vonatkozó megállapodásokat hagyja érvényben, míg a novemberben tartott bejárás eredményét egészen megerősíti. A leirat folytán a Debreczen állomásból kiágazó vonal-rész közigazgatási pót bejárása eredményéről mult évi szeptember hó 26-án fölvevett jegyzőkönyv megállapodásai tárgytalanokká váltak. Ellenben a leirat teljesíti Debreczennek azt a kívánságát, hogy Szepes puzstán „Szepes-Sóstó“ név alatt állomás építtessék.

* **Megfertőzött ménes.** Néhány budapesti lap ilyen s ehhez hasonló cím alatt közöl szenzációs újdonságot Debreczenből a városi ménesben kiütött takonykóros-járványról, holott sem ő t v e n lovat le nem bunkóztak, sem az állatorvosok és a felügyelettel megbízott városi tisztviselők ellen fegyelmi vizsgálatot nem indítottak. A valóság csupán annyi, hogy a városi ménlovai között 1890 óta évente fordult elő egy-két takonykór-eset, az idén pedig már öt ízben, ami a ménnek létszámához képest magas-arány. Ezt az öt lovat ki is irtották.

Egyéb óvintézkedéseket is szigorúan rendelt el a tanács. — így a gyanús ménlovak elkülönítését a nagyerdőn épült istállóban. De a ragályos esetek miatt fegyelmi vizsgálat megindítása még eddig nem látszik indokoltnak. Igaz, hogy egyik fiatal állatorvos ellen fegyelmi eljárás van elrendelve, de magán természetű ügy miatt.

Érték tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1893. szept. 16-án.)

Államadósság :	
Magyar aranyjárdék 4% — — —	116.25 116.55
vasúti beruházási kötvény 4 1/2% — — —	125.50 126.50
koronajárdék 4% — — —	94.20 94.65
regále váltásági kötvény 4 1/2% — — —	100.— 101.—
Osztrák aranyjárdék 4% — — —	119.25 119.75
Egységes állam kötvény 4 1/2% — — —	94.25 94.65
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémsorsjegy	142.— 143.—
Részvények :	
Magyar hitelbank részvény — — —	414.25 414.75
Osztrák hitelrészvény — — —	338.— 338.20
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	114.50 115.—
Sorsjegyek :	
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.50 129.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os — — —	115.— 116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy — — —	12.25 12.75
Osztrák " " " " — — —	19.— 19.50
Olasz " " " " — — —	13.50 14.—
Bazilika sorsjegy — — — — —	8.75 9.25
Jó-sziv " " " " — — — — —	3.— 3.30
Pénznemek :	
Cs. és kir. arany — — — — —	5.98 6.03
20 márkás arany — — — — —	12.32 12.36
20 frankos arany (Napoleon d'or) — — —	9.90 9.97
Sovereigns — — — — —	12.56 12.65

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok:

Szeptember hó 15. Hízott sertés árak.
I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli súlyban) —. —. krig Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm súlyban —. —. krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 43.5—, krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm súlyban 44—45 krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 klgm. terjedő súlyban) 46—48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli súlyban) 42—43. krig. — Közép (páronkint 220—280 klg. súlyban) 43.5—45 krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő súlyban) 46—47 krig.

Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi szeptember 9—16-ig. 1. Nagy Sándor és neje Tóth Julianna veszik Sallai Gábor homokkerti szőlőjét 700 frtért. — 2. Kovács Ferencz és neje Lancback Mária veszik Szabó Mihály és neje Faz-kas Erzsébet csapó-kerti szőlőjét 194 frtért. — 3. Venyige Adolf és neje Haas Sarolta veszik özv. Török Lajosné gyám és Török Imre kisuj utcza 1750 sz. házát ondódi földével 4300 frtért. — 4. Kovács Gábor és neje Nagy Zsuzsanna veszik Venyige Adolf és neje Haas Sarolta ondódi földét 900 frtért. — 5. Borsos István és neje Faragó Eszter veszik Földvári Zsuzsanna Balku Imréné és társai líbakeri földét 320 frtért — 6. Kis Mária veszi a debreczeni első takarékpénztár 479 sz. házát ondódi földével 4000 frtért. — 7. Ballai István és neje Bacsó Julianna veszik Berki Zsuzsanna Buga Lajosné nyil. utcza 3144 sz. házát 690 frtért. — 8. Kovács Mihály és neje Nabráczky Julianna veszik Nagy Bálint és neje Sallai Julianna homokkerti szőlője egy részét 700 frtért. — 9. Zohánvi Andrásné Papp Sára veszi Kiss Gábor 2899 sz. házát 290 frtért. — 10. Jánossy József és neje Kálmán Francziska veszik Baróthy József Burzondia utcza 31 sz. házát 4900 frtért. — 11. Nagy Sára veszi özv. Nagy Ferenczné Erdődi Julianna nyil. utcza 3009 sz. házát 200 frtért és holtig-loui ellátá-ért.

Szerkesztői posta.

B. H. Teljesen igaza van, hogy a mikor az egyházkerület megbízásából a Debreczenben felállítandó egyetem képezi a prédikáció tárgyát, akkor a négy ev. ref.

templomban a rendes lelkészeknek kellene szónokolniok. Nem szólunk mi az ellen, ha a ref. lelkészkar oly koros, vagy betegeskedő tagjait látjuk ritkábban a szószéken. kiknek régi érdemeik és nevék magokban is diszére válnak az egyháznak s a nyugalmat kiérdemelték; hadd szónokoljanak ezek helyett a buzgó segédlelkészek. Nem járja azonban, hogy a debreczeni ev. ref. egyház életerős és munkabíró tagjai akkor is csak nagy ritkán lépnek a szószékre, a midőn a lelkészi kar teljes számmal időzik itthon. Tegnap is két rendes lelkész, egy segédlelkész és egy senior buzdította a hívőket. Ez utóbbi lelkes és tehetséges ifju papok bizonyára szintén közmegelegedésre fognak a szép feladat mellett buzgólni, de ezuttal, mint a Szent István nemzeti ünnepére eső vasárnapon is elvártuk volna, hogy magukat a rendelkezésre álló lelkész urak dispensálják a — vasárnapi munka szünetétől, vagy a ki akadályozva van, a helyett beszélt volna a theologiai tanári-kar valamely kiváló tagja. Mi is ugy akartuk megülni Debreczen e szép ünnepnapját, hogy valamely kiválóbb református lelkész vagy tanár ur tollából ohajtottunk bevezető cikket közölni. Ny o l e z h e l y e n k o p o g t a t t u n k h i j á b a — mert a kiket a nagy eszme legközelebről érint, az ev. ref. lelkészi és tanári-kar tagjai, nem rendelkeztek félórányi szabad idővel az ügy iránt buzgólkodó lap jó akaratu támogatására. Elvégeztük hát a feladatot a magunk erejéből s csak örvendünk annak, ha az elmaradt szavak a t azok, a kiket leginkább illet — t e t t e k k e l f o g j á k p ó t o l n i!

J. Z. A költeményeket („Éjjeli dal“ stb.) egy-másután közöljük.
K. i. Hozni fogjuk ezt is.
N. J. („A vén korhely.“) Némi simítással közöljük.

M E N E T K E N D

— Érvényes 1893. május hó 1-től. —

(Egységes vasúti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul :

B.-pest—N.-Várad felé (gyv) reggel	8 ó. 40 p.
" " délután	12 ó. 52 p.
" " este*)	10 ó. 31 p.
Csak N.Várad felé	d. u. 3 ó. 40 p.
M-Sziget felé	d. u. 3 ó. 24 p.
" " este	7 ó. 45 p.
" " éjjel	3 ó. 09 p.
Kassa felé	reggel 8 ó. 45 p.
" " d. u.	3 ó. 35 p.
" " este.	7 ó. 40 p.
Büd-Szt- (m. á. vasutól reggel	5 ó. 48 p.
Mihály telé (" " d. u.	3 ó. 15 p.
(vásártérrel reggel	6 ó. 04 p.
(" " d. u.	3 ó. 30 p.
Füzes-Abony- (m. á. vasutól reggel	5 ó 05 p.
felé (" " d. u.	3 ó 50 p.
(vásártérrel reggel	5 ó 18 p.
(" " d. u.	4 ó 04 p.

Debreczenbe érkezik :

Budapest—N.-Várad felől: éjje.**)	2 ó. 44 p.
" " d. u.	3 ó. 09 p.
" " (gy. v.) este	7. ó. 09 p.
Csak N.-Várad felől: reggel	7 ó. 42 p.
M.-Sziget felől: reggel	7. ó. 54 p.
" " délután	12 ó. 29 p.
" " este	10 ó. 16 p.
Kassa felől reggel	8 ó. 07 p.
" " délután	12. ó. 36 p.
" " este	7. ó. 20 p.
Büd Szt- (vásártérre reggel	8. ó. (9 p.
Mihály elől (m. á. vasuthoz reggel	8. ó. 17. p.
(a vásártérre este	7. ó. 21 p.
(m. á. vasuthoz este	7. ó. 30 p.
Füzes-Abony) vásártérre reggel	7 ó. 51 p.
felől (m. á. vasuth. reggel	8 ó. — p.
(a vásártérre d. u.	5 ó. 07 p.
(a m. á. vasuth. d. u.	5 ó. 16 p.

Budapestről Debreczenbe indul :

sz.v. reggel	8 ó. 25 p.
gy.v. d. u.	2 ó. 10 p.
sz.v. este	7 ó. — p.

*) Közvetlen vonat M.-Szigetről Budapestre.
**) Közvetlen vonat Budapestről M.-Szigetre.

A Kassa felé utazókra legalkalmasabb ha az este 7 óra 40 perczkor induló vonatra ülnek, a melylyel másnap reggel 6 óra 2 perczkor Kassára érkeznek:

A kis lutri huzásai.

— Szeptember 16. —				
Budapest	10	71	6	22 68
Lincz	37	42	36	16 70
Trieszt	10	12	73	38 16

Kiadó és laptulajdonos :

„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felölös szerkesztő :

Vértesi Arnold.

Nagy-Csapó utcza

a Zenedei most épült házban
több bolt s egy vendéglő helyiség
f. é. Nov. 1-től bérbevehető.
Értekezhetni : **MÁRTON IMRE ügyvéd**, Piacz utcza 2137.

Az összes orvosi tudományok tudora

Dr. Borbély Imre

specziális fogorvos

lakását t. hó 1-től

a **RANUNKEL-féle háztól** a

HAJDU GYULA-féle házba

(Piacz és Csapó utcza sarkán, szembe a Bika-szállóval) I. emelet tette át. — Kapu bejárat a csapó utczaról.

Rendel: d. e. 8—12-ig.
d. u. 2—5-ig.

7748 és 7790.
1893.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező következő tag földek, u. m.:
1., A Szikgáti cserépvető és az állam vasut mellett dél irányban fekvő 296 hold és 693 □ öl majorsági föld,
2., a Szikgáti cserépvető körüli 28 epreskerti föld, az ezen levő gazdasági épületekkel, és az innen északra fekvő s egy tagban 374 hold és 180 □ öl majorsági földdel, s ezen 1 és 2. alatti két tag föld külön-külön, és együttesen is — továbbá

3., a Pallagi 365 hold és 233 1/2 □ területű VIII-ik tag föld és

4., a Pallagi 365 és 233 1/2 □ öl területű IY-ik tag föld, a rajtok levő gazdasági épületekkel, a városháza nagytermében **foljó 1893. évi Október hó 4-ik napján** d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a jövő 1894-ik évi okt. 1 től hatévre, a városi számvevő hivatalnál megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adni.

Kiról az árverelni óhajtok azzal értesítettnek, hogy a feltételekben jelzett kikiáltási árak 10%-át pénzüll az árverettől küldötttség kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1893. Szeptember 11.

A városi tanács.

1995.
1893. K.

Árlejtési hirdetés.

H.-Hadház város képviselőtestülete a f. évi szeptember hó 7-én tartott gyűlésében 194/893. Kgy. sz. a. hozott határozatával 5 azaz: **öt**, a mélyebb rétséghe furandó **ivó-vizü kut készítését** rendelvén el, felhivatnak mindazok, kik ezen kutak elkészítésére vállalkozni óhajtanak, hogy a folyó évi **október hó 1-én d. e. 10 órakor** H.-Hadház városházánál megtartandó nyilvános árlejtésen megjelenni sziveskedjenek.

Az árlejtők kötelesek az árlejtés megkezdése előtt kiküldöttek kezéhez 100, azaz: egyszáz o. é. forint bánatpénzt tenni le.

Kelt H.-Hadházon, 1893. szept. 12.

Sinay János Hadházy József
jegyző. főbíró.

Birtok eladás.

A tulajdonos betegsége következtében egy teljesen felszerelt, **566 holdas birtok**, idei terméssel együtt **eladó**. A birtokon **10 szobás, gyönyörű fekvésű uri lak, 5 holdas kertben**. — Kitűnő vadászat. (8000 hold bérlet szarvas, vaddisznó, császármadar.)

Felvilágosítást ad sziveségből **Mérey O.** Debreczen, Kossuth utca, Kardos féle ház.

KLYTHIA A hór apolására.

Az arczzsin finomítá- ZSIRPOR sára és szépítésére

Legelegánsabb toilette-, bál- és salonpor.
Chemikailag megvizsgálva és jónak találva.

Dr POHL J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Hölgyektől *elösmerő nyilatkozatok.*

Taussig Gottlieb

Finom toilette szappanok és

parfümek

gyára, fóráktár:

WIEN,

I. Wollzelle Nr. 3.

Wolter Sarolta cs. k. udvari burg-zinházi színésznő Bécsben.
Beeth Lola cs. k. udvari opera énekesnő Bécsben.
Schläger Antonia, cs. k. udvari opera énekesnő Bécsben.
Pálmay Ilka, színésznő a „Theater an der Wien“ színházban.
Odilon Heléna, színésznő a német népszínházánál Bécsben.
Ernest van Dyck, cs. k. opera énekesnő Bécsben stb.

Egy doboz ára 1 frt 20 kr.

Kapható Debreczenben:

BAUM MIKSA árúházában

és a legtöbb parfüm és gyógyszerkereskedésekben.

Legjobb óvszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nu. m. kir. belügyminisztérium 8476/93. számú körrendeletével ajánlva.

TÖKÉLETES FERTŐTLENÍTÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék min- denféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok, stb. stb. részére.

MAGYAR TÖZEG- ÉS MÜTRÁGYA-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Igazgatóság: BUDAPEST, ZBINYI-UTCZA 3.

Fertőtlenítő

és szagtalanító tözeg-

por! Tözegalom! Minden-

mű tözeggyártmány nagy raktára

Különlegesség: emberi- és városi hulladé-

kok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási-

és elfuvarozási vállalatok szervezése. Mütrágyagyártás. —

Képes árj. gyzékkel, részletestervekkel és költségvetésekkel szivesen

szolgál az igazgatóság.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“ kiadóhivatala.

A „CSOKONAI“

NYOMDA és KIADÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

szives figyelmébe ajánlja a modern nyomdászati követelményeknek megfelelően berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mely újabbban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti.

Könyvkötészet

melyben a legkitűnőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb könyvkötészetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesít.

A saját kiadásában megjelenő „Debreczeni Ellenőr“ részére

hirdetéseket olcsón elvállal.